

บทที่ 4

สภาพสังคมชนบทเวสเสกซ์กับผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรม

ตามแนวความคิดในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของวิลเลียม เอ็ม โดบรีเนอร์ ได้กล่าวไว้ว่าถ้าเราย้อนกลับไปดูถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ คือตั้งแต่ตอนต้นศตวรรษที่ 16 หลังจากที่มีการปฏิรูปทางศาสนาของนิกายโปรเตสแตนต์ (Protestant Reformation) สังคมยุโรปก็เริ่มเปลี่ยนแปลงจากระบบการปกครองอันเคร่งครัดของศาสนาที่ระบอบบาทอย่างมากในการปกครองประเทศมาเป็นการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หรือที่เรียกกันว่าระบบเจ้าขุนมูลนาย

European society had begun to shift from a social system anchored in the rigid principles of extended kinship, traditional and hierachal religion, a fixed class system linked to ancestry and land, the primacy of the local community, and an executive reliance on monarchy. (William 1969: p. 118)

ในยุคนี้เมืองเริ่มขยายใหญ่กว่าแต่ก่อนมาก ต่อมาเกิดการปฏิวัติครั้งสำคัญขึ้นในประเทศอังกฤษและฝรั่งเศสทำให้รูปแบบทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเฉพาะการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษและแพร่ขยายไปทั่วยุโรป ประเทศต่าง ๆ ที่ยอมรับผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมหรือ "English System" ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้น เมืองอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ เกิดขึ้นแทนชุมชนท้องถิ่น ความหนาแน่นของประชากรเพิ่มมากขึ้น และลักษณะสังคมที่มีความหลากหลาย (Social Heterogeneity) ก็เข้ามาแทนที่ลักษณะสังคมที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Rural Homogeneity)

ในการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมชนบทเวสต์เสกซ์จากนวนิยายของฮาร์ตีย์ ผู้เขียนจะนำแนวความคิดเกี่ยวกับผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมของวิลเลียม เอ็ม โดบริเนอร์ มาใช้ในการวิเคราะห์ซึ่งตามแนวความคิดของโดบริเนอร์แล้วเขาได้ระบุผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

1. สภาพของแรงงาน (the condition of labour)
2. การเปลี่ยนแปลงการให้ความสำคัญของทรัพย์สิน (fundamental changes in the use of property)
3. เมืองขยายใหญ่ขึ้น (the rise of cities and urbanism)
4. การเกิดเทคโนโลยีสมัยใหม่ (new technology)
5. การเกิดระบบโรงงาน (factory system)

นอกจากผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรม 5 ประการนี้แล้ว ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีเพิ่มเติมแนวคิดอีกประการหนึ่งคือ ผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่มีต่อสภาพจิตใจ ค่านิยมและศาสนาของคนในชนบทอีกด้วย ซึ่งจะทำให้การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของฮาร์ตีย์ได้ภาพชัดเจนยิ่งขึ้น

ในยุคก่อนที่จะเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้น สภาพการกสิกรรมของอังกฤษกำลังมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมาก ในสมัยก่อนนั้นไร่นาจำนวนมากอาศัยอยู่ในสภาพเป็นที่ดินผืนใหญ่ ๆ ที่ดินเหล่านี้เป็นที่ดินที่มีคนจับจอง เมื่อถึงฤดูทำไร่ไถนาจะแลเห็นรอยหว่านไถกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปหมด จนกระทั่งถึงฤดูการเก็บเกี่ยว พอถึงฤดูการเพาะปลูกครั้งต่อไป พื้นดินนั้นก็จะถูกใช้เป็นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือถูกใช้เพื่อผลประโยชน์อย่างอื่น รัฐบาลจึงเห็นควรที่จะออกกฎหมายการล้อมรั้ว (Enclosure Act) เพื่อเป็นการแบ่งเขตที่ดินในการทำกสิกรรม ในประเทศอังกฤษ ความเคลื่อนไหวในการกั้นรั้วเริ่มมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 12 และดำเนินต่อมาอย่างรวดเร็ว ในช่วงปี ค.ศ. 1450-1640 จุดมุ่งหมายของการกั้นรั้วในสมัยก่อนนั้นเป็นการเพิ่มเนื้อที่สำหรับทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1750-1860 การกั้นรั้วจึงเป็นไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการกสิกรรม ในระยะเวลานี้ไร่นามีการกั้นรั้วกันอย่างมหาศาล ประกอบกับราคาข้าวที่ถีบตัวสูงขึ้นตลอดเวลาทำให้พวกพ่อค้าและนักอุตสาหกรรมเห็นความก้าวหน้าในการกั้นรั้ว การกั้นรั้วทำให้ขนาดเล็กน้าน้อยของเจ้าของได้รวมกันเป็นผืนเดียวและทำให้ประสิทธิภาพของการกสิกรรมดีขึ้น แรงงานในชนบทเหลือใช้จึงมีการโยกย้ายแรงงานไปยังโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น แม้ว่าการกั้นรั้วมีผลต่อการผลิตอาหารก็จริง แต่ก็มีส่วนเหตุทำให้จำนวนที่ถือดินน้อย

ต้องได้รับความลำบาก ภาคใต้ได้รับความกระทบกระเทือนมากกว่าแถบอื่น การกินรั้วที่นาเป็นเหตุทำให้ชนชั้นที่เป็นเจ้าของที่นาเล็ก ๆ (small freeholders หรือ copyholders) ได้สูญหายไป ในตอนปลายศตวรรษที่ 19 พวกเขาได้รับความกดดันจากพวกชาวนาและเจ้าของที่ดิน เพราะตามปกติกลุ่มชนชั้นนี้จะพักอยู่ในกระท่อมของพวกชาวนาหรือเจ้าของที่ดินที่มีสัญญาเช่าชาวนานานถึง 3 ชั่วคน และเมื่ออยู่ครบตามสัญญาพวกเขาก็ต้องเร่ร่อนออกจากกระท่อมไป ฮาร์ดีย์บรรยายถึงเหตุการณ์นี้ไว้ในเรื่อง Tess of the D'Urbervilles และ The Woodlanders ครอบครัวของเทสส์ เดอเบย์ฟิลด์ (Tess Durbeyfield) ต้องย้ายออกจากกระท่อมเมื่อจอห์น เดอเบย์ฟิลด์ (John Durbeyfield) พ่อของเธอสิ้นชีวิตลง ไจลส์ วินเทอร์เบอร์น (Giles Winterbourne) ก็ต้องสูญเสียกระท่อมที่พักของตนเองและกลายเป็นกรรมกรรับจ้างหลังจากการตายของจอห์น เซาท์ (John Souths) ฮาร์ดีย์เรียกสภาพของผู้ที่ต้องย้ายออกไปจากกระท่อมของชาวนา หรือเจ้าของที่ดินเมื่ออยู่ครบตามสัญญาว่า 'The Democles Sword of the Poor' ในเรื่อง The Mayor of Casterbridge ฮาร์ดีย์ได้บรรยายถึงสภาพนี้ไว้ว่า "...There were five houses cleared away last year, and three this; and the volk nowhere to go." (Hardy 1974: chapter 1, p. 35)

ในระหว่างยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมพวกพ่อค้า และนักอุตสาหกรรมมีบทบาทอย่างมากในการจัดการทางเศรษฐกิจของประเทศ การขยายการจัดการเศรษฐกิจของพวกนายทุนเข้ามาในชนบทก็ดี การอนุญาตให้มีการค้าเสรี กิติ ประกอบกับการนำเครื่องจักรกลเข้ามาใช้ในกิจการต่าง ๆ และการเกิดระบบโรงงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อสภาพแรงงานของคนในชนบทเวสเสกซ์เป็นอย่างมาก ในสมัยนั้นการว่าจ้างแรงงานในชนบทถูกควบคุมด้วยระบบการคัดเลือกแรงงานของชาวนา หรือที่เรียกกันว่า hiring fair ซึ่งจะจัดขึ้นทุกวันที่ 14 กุมภาพันธ์ของทุกปี ที่เมืองแอสเตอร์บริดจ์ หรือเมืองดอร์เชสเตอร์ บรรดาผู้ใช้แรงงานในชนบทที่ไม่มีงานทำต่างก็มารับการคัดเลือกจากชาวนา บางคนต้องยืนตากแดดตากฝนทั้งวันโดยไม่ได้รับการคัดเลือกเลย หรือบางครั้งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกก็ต้องพลัดพรากจากครอบครัวของตนเพื่อไปทำงานยังท้องถิ่นอื่น ฮาร์ดีย์บรรยายถึงการว่าจ้างแรงงานนี้ไว้ในเรื่อง Far From the Madding Crowd และ The Mayor of Casterbridge คนงานเหล่านี้ต่างก็มีความชำนาญงานกันคนละด้าน เช่น คนขับเกวียน คนเลี้ยงแกะ คนมุงหลังคา ฯลฯ

It was the chief hiring fair of the year, ...this being the body of labourers waiting for places, The long bonnets of the women, like waggon-tilts,... mixed with the carters' smock- frocks... Among the rest,... stood an old shepherded... He had planted the stem of his crook in the gutter... (Hardy 1974 : Chapter 23, p. 178)

ในระหว่างการปฏิวัติอุตสาหกรรมคนงานเหล่านี้ต่างก็ทำงานในชนบทเข้ามาสู่เมืองอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก พวกเขาต้องกลายมาเป็นสมาชิกของชนชั้นใหม่ในสังคมที่กำลังทวีจำนวนมากขึ้นทุกที คือชนชั้นกรรมกรที่ต้องทำงานหนักตามโรงงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเมืองมีปัจจัยหลายอย่างดึงดูดให้ผู้คนเดินทางเข้ามา ประกอบกับค่าจ้างแรงงานก็สูงมาก และการศึกษาก็มีส่วนทำให้คนงานไม่พอใจกับสภาพที่ตนเป็นอยู่ ผลที่ตามมาก็คือชาวนาขาดแคลนแรงงานที่จะว่าจ้าง ผลสุดท้ายไม่มีใครอพยพออกจากชนบทนอกจากชาวนาเอง ในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมถึงแม้ว่าพวกเขาจะมีค่าจ้างเพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพของการกลไกกรรมจะดีขึ้นกว่าเดิม แต่สิ่งนี้ก็ไม่ได้ทำให้งานในชนบทเพิ่มมากขึ้นบ่อยครั้งที่คนงานไม่สามารถหางานทำได้และความต้องการแรงงานก็มีเพียงบางฤดูเท่านั้น การอพยพโยกย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองอุตสาหกรรมจึงเพิ่มมากขึ้น หรือผู้ที่ไม่ได้เดินทางออกจากหมู่บ้านเลยก็มีแนวโน้มของการเคลื่อนย้ายแรงงานจากที่หนึ่ง ไปสู่อีกที่หนึ่งเสมอ ดังที่ฮาร์ดีย์บรรยายถึงสภาพนี้ไว้ในเรื่อง Tess of the D'Urbervilles ว่า

'These annual migrations from farm to farm were on the increase here. When Tess's mother was a child, the majority of the field-folk about Marlott had remained all their lives on one farm, which had been the home also of their fathers and grandfathers; but latterly the desire for yearly removal had risen to a high pitch.

(Hardy 1974: Chapter 51, p. 375)

นอกจากนี้ผู้คนในชนบทยังอพยพไปต่างประเทศกันมากด้วยเนื่องจากประเทศอังกฤษขณะนั้นกำลังประสบภาวะการตกต่ำของราคาข้างสาละ การเก็บเกี่ยวพืชผลประสบความล้มเหลว เพราะดินฟ้าอากาศแปรปรวน พวกคนงานได้รับความลำบากมากเพราะพวกเขาไม่มีเนื้อและขนมปังดี ๆ สำหรับรับประทาน ฮาร์ดี้บรรยายถึงภาพเหล่านี้ไว้ในเรื่อง The Mayor of Casterbridge ตอนที่คนงาน 3 คน กำลังพูดถึงขนมปังที่ทำจากแป้งสาละคุณภาพต่ำซึ่งซื้อมาจาก ไมเคิล เฮนชาร์ด ขณะที่เฮนชาร์ดกำลังรับประทานอาหารเย็นอย่างหรูหราในโรงแรม ฮาร์ดี้บรรยายถึงภาพของคนงานที่อพยพออกนอกประเทศไว้ในเรื่อง Jude the Obscure ตอนที่เอระเบลลา (Arabella) อพยพไปออสเตรเลียพร้อมกับครอบครัว และบรรยายไว้อย่างเด่นชัดในเรื่อง Tess of the D'Urbervilles ซึ่งเป็นภาพที่เศร้าในการบรรยายถึงคนงานกสิกรรมที่ต้องได้รับความลำบากในดินแดนอื่น บ่อยครั้งภรรยาที่อพยพตามสามีไปต้องสูญเสียลูกของตนเองไปในระหว่างการเดินทาง เนื่องจากเกิดการเจ็บป่วยกระทันหัน และแม่ก็ต้องเป็นผู้ซูดหลุมฝังศพลูกด้วยมือของตนเอง

'The crowd of agricultural labourers who had come out to the country in his wake,... had suffered, died, and wasted away. He would see mothers from English farms trudging along with their infants in their arms, when the child would be stricken with fever and would die, the mother would pause to dig a hole in the loose earth with her bare hands' (Hardy 1974: Chapter 49, p.362)

สภาพของแรงงานที่เปลี่ยนจากการทำงานในไร่นาไปอยู่ในระบบโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ความสำคัญของทรัพย์สินเปลี่ยนไป ที่ดิน พื้นที่ในชนบท หรือที่ดินขนาดใหญ่เริ่มหมดความสำคัญลง ในขณะที่เดียวกันกับที่ชนชั้นขุนนางเริ่มเสื่อมสลายลง เกิดชนชั้นนายทุนซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการจัดการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ พวกพ่อค้า นายทุนและเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมเมื่ออยู่ในเมืองนาน ๆ เข้าก็กลายเป็นที่ขอมรับของสังคมชั้นสูง พวกเขาปรารถนาที่จะมีสถานบรรดาศักดิ์อย่างพวกขุนนาง จึงออกไปกว้านซื้อที่ดินในชนบทและสร้างสังคมของพวกเขาขึ้น ในที่สุดก็กลายเป็นพวกผู้ดีมีคฤหาสน์อยู่ตามบ้านนอก (squires) ฮาร์ดี้สะท้อนสถานการณ์นี้ไว้อย่างเด่นชัดในเรื่อง Tess of the D'Urbervilles ตระกูลของสตีค เดอเบอร์วิลล์ (Stoke d'Urbervilles) เป็นพวกพ่อค้าที่ประกอบ

ธุรกิจทางด้านการเงินจนร่ำรวย นายไซมอน สโตค (Simon Stoke) ผู้เป็นพ่อของอเล็ก เดอเบอร์วิลล์ (Alec D'Urbervilles) จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องยกระดับตัวเองให้สูงเหมือนกับพวกตระกูลขุนนางเก่าในอดีตเพื่อมิให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมาจากตระกูลพ่อค้าต่ำ ๆ คนหนึ่งเท่านั้น เขาจึงตัดสินใจเลือกชื่อของตระกูลเดอเบอร์วิลล์ ซึ่งเป็นตระกูลขุนนางเก่าซึ่งเคยรุ่งเรืองในสมัยเจ้าขุนมูลนาย มาเป็นชื่อตระกูลของเขา '...he considered that D'Urbervilles looked and sounded as well as any of them: and D'Urbervilles accordingly was annexed to his own name for himself and his heirs eternally.' (Hardy 1974:Chapter 5, p. 64) ในทางตรงกันข้ามฮาร์ดีต้องการสะท้อนให้เห็นภาพของการตกต่ำของตระกูลเก่าที่เคยรุ่งเรืองในอดีตอย่างตระกูลของเทสส์ เดอเบย์ฟิลด์ซึ่งเป็นภาพในมุมกลับกับตระกูลชนชั้นผู้ดีใหม่อย่างอเล็ก เดอเบอร์วิลล์ ผลของการกระทำนี้จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดกันขึ้น จอห์น เดอเบย์ฟิลด์ (John Durbeyfield) พ่อของเทสส์เมื่อรู้ว่าครอบครัวของตนสืบเชื้อสายมาจากตระกูลขุนนางก็บังเกิดความภาคภูมิใจจึงดื่มเหล้าเสียจนเมามาย เทสส์ต้องไปส่งรวงผึ้งแพนห่อ และด้วยความใจลอยของเธอจึงทำให้ม้าที่ใช้ส่งของไปชนกับรถส่งพัสดุภัณฑ์ไปรษณีย์ ครอบครัวของเทสส์ต้องได้รับความลำบากเมื่อม้าตาย เทสส์ต้องเดินทางออกจากหมู่บ้านมาร์ลอทเพื่อขอความช่วยเหลือจากตระกูลเดอเบอร์วิลล์ ซึ่งทุกคนคิดว่าคงจะเป็นคนในตระกูลเดียวกันด้วยเหตุนี้เทสส์จึงได้มาพบกับอเล็กซ์ซึ่งทำให้ชีวิตของเธอต้องพบกับความผิดหวังและพ่ายแพ้ เทสส์ถูกอเล็กซ์ข่มขืนและตั้งครรภ์ เอนเจิล แคลร์ ไม่สามารถยอมรับเทสส์เป็นภรรยาได้ ฮาร์ดีได้สร้างภาพพจน์ในทำนองเสียดสีประชดประชัน (irony) อันสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างตระกูลเก่าอย่างเทสส์ที่ต้องตกต่ำลงเพราะการเปลี่ยนแปลงของสังคมอุตสาหกรรมกับตระกูลเศรษฐีใหม่ของอเล็กซ์ที่ร่ำรวยขึ้นมาในสังคมของพวกนายทุน โดยใช้คฤหาสน์รูปทรงสมัยใหม่ของนางเดอเบอร์วิลล์ แม่ของอเล็กซ์ที่ตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติของปาเชส (The Chase) ซึ่งเป็นป่าเก่าแก่ที่ยังคงเหลืออยู่ในประเทศอังกฤษเป็นสัญลักษณ์

'The crimson brick lodge came first in sight, up to its eaves in dense evergreens... It was of recent erection - indeed almost new and of the same rich red colour that formed such a contrast with the evergreens of the lodge. Far behind the corner of The house- which rose like a geranium bloom against the subdued colors

around - stretched the soft azure landscape of the Chase - a truly venerable tract of forest - land, one of the few remaining woodlands in England of undoubted primeval date,...' (Hardy 1974: Chapter 5, p. 62-63)

เมอร์รีน วิลเลียมส์ และ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ (Merryn Williams and Raymond Williams) (Page (ed.) 1980: p. 93) นักวรรณคดีวิจารณ์คนสำคัญ ได้ศึกษาถึงผลของการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความเคลื่อนไหวทางสังคมของพวกนายทุน ที่มุ่งแสวงหาความร่ำรวยให้กับตนเอง เขาเห็นว่าชนชั้นเป็นเครื่องวัดสถานภาพทางสังคมของบุคคลและเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงฐานะทางเศรษฐกิจด้วย นอกจากสถานภาพทางชนชั้นที่ได้มาโดยกำเนิดแล้ว ยังรวมไปถึงทรัพย์สินส่วนตัวอีกด้วยที่จะเป็นเครื่องวัดว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในชนชั้นใด ในสังคมอังกฤษมีปัญหาเรื่องชนชั้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1550 การสูญเสียความร่ำรวยก็เท่ากับเป็นการสูญเสียชนชั้นของตนไปด้วยเหมือนเช่นตระกูลของเทสส์ซึ่งมีบรรพบุรุษเป็นตระกูลใหญ่ แต่ลูกหลานก็กลายมาเป็นชนชั้นกรรมกรธรรมดาเพราะการตกต่ำของตระกูล ในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะได้มาซึ่งสถานภาพทางสังคม ตำแหน่งหรือความมีหน้ามีตาในสังคมเหมือนเช่นตระกูลของชาร์มอนด์ ในเรื่อง The Woodlanders ซึ่งเคยมีอาชีวะเป็นนักแสดงมาก่อนแต่เมื่อเธอได้แต่งงานกับสามีของเธอ ซึ่งเป็นพ่อค้าที่ร่ำรวยมาจากการทำการค้าเหล็กในเขตภาคเหนือของอังกฤษ เธอก็กลายเป็นเจ้าของที่ดินผู้มั่งคั่งในตำบลลิทเทิล ฮินทอกค์ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าในสังคมสมัยใหม่ของพวกนายทุนไม่มีใครที่จะเห็นความสำคัญของพวกตระกูลขุนนางเก่าในอดีตอีกต่อไป

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเนื่องมาจากผลกระทบของการปฏิวัติอุตสาหกรรม เป็นเหตุให้เมืองขยายใหญ่ขึ้นกว่าแต่ก่อน การอพยพของคนชนบทเข้ามาสู่ตัวเมืองมีแนวโน้มสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเมืองมีปัจจัยหลายอย่างที่ดึงดูดผู้คนให้เดินทางเข้ามาประกอบกับการขยายการรถไฟเข้ามาในชนบทก็เป็นสาเหตุทำให้ผู้คนในชนบทสามารถเดินทางออกจาก

หมู่บ้านของตนได้อย่างสะดวกและ รวดเร็วยิ่งขึ้น ในนวนิยายของฮาร์ดี้ เขาได้สะท้อนให้เห็นภาพของคนชนบทที่ต่างก็อยากเดินทางเข้ามาสู่ตัวเมือง ด้วยเหตุผลแตกต่างกัน ปัญหาค่าจ้างแรงงานต่ำและงานในชนบทที่มีให้ทำเป็นครั้งคราวทำให้คนชนบทอพยพเข้ามาหางานทำในเมืองมากขึ้นเช่น ไมเคิล เฮนชาร์ด ในเรื่อง The Mayor of Casterbridge ซึ่งเดินทางเข้ามายังเมืองแอสเตอร์บริดจ์เพื่อหางานทำ ฮาร์ดี้ต้องการสะท้อนให้เห็นอีกว่าเมืองที่กำลังขยายใหญ่ขึ้นนี้เป็นสาเหตุให้คนในชนบทอยากจะเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองเหมือนตัวละครอย่างยูสตาสเซีย ในเรื่อง The Return of the Native ซึ่งไฝฝันอยากจะเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองปารีสมากกว่าที่จะจมปลักอยู่บนทุ่งเอกตอน ฮีธ ซึ่งก็คล้ายกับความคิดของแอมเบลลา ในเรื่อง Jude the Obscure ที่เบื่ออาชีพเลี้ยงหมูและอยากจะเดินทางเข้ามาในเมืองเพื่อหางานทำโดยการเป็นหญิงเสิร์ฟเหล้า ส่วนจูด ฟอร์ดเลย์ ตัวละครเอกของเรื่องก็ไม่อยากใช้ชีวิตในหมู่บ้านที่แมร์กรีน และไม่ชอบความคิดในการทำไร่ไถนา เขาไฝฝันอยากจะเรียนหนังสือในมหาวิทยาลัยแห่งเมืองคริสตัมินสเตอร์มากกว่า

การอพยพของคนชนบทเข้ามาสู่ตัวเมืองในช่วงระหว่างการปฏิวัติอุตสาหกรรมมีแนวโน้มสูงมากขึ้นอันเป็นสาเหตุทำให้จำนวนคนในชนบทลดน้อยลง ในปี ค.ศ. 1840 การกลีกรรรมในอังกฤษยังมีความสำคัญอยู่มาก โดยสังเกตได้จากคนงานในชนบทที่มีมากกว่า 20% และมีที่คาดว่าจะลดลงเรื่อย ๆ แม้ว่าในนวนิยายของฮาร์ดี้จะไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของสังคมเมืองอันเกิดจากการอพยพของคนชนบทที่เข้ามาอยู่ในเมือง แต่ในนวนิยายของเขาคือเรื่อง The Mayor of Casterbridge ฮาร์ดี้ก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงย่านคนจนในเมืองแอสเตอร์บริดจ์คือถนนมิคเซนเลน ซึ่งเป็นสลัมในเมืองในย่านนี้จะมีคนอยู่หลายประเภทมีทั้งพวกเสเพล คนจรจัด พวกลักเล็กขโมยน้อย พวกที่ซอซขโมยจับสัตว์ในที่ดินของผู้อื่น คนงานกลีกรรรมจน ๆ โสเภณี เป็นต้น ถนนมิคซ์เลนเลน ที่ฮาร์ดี้บรรยายถึงก็คือถนนมิลล์สตรีท ซึ่งตั้งอยู่ไปทางตอนใต้ของเมืองดอร์เซสเตอร์ ฮาร์ดี้บรรยายถึงสลัมของถนนมิคเซนเลนก็เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นว่าเมืองแอสเตอร์บริดจ์ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการเกษตรของเวสเซกซ์กำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงจากเมืองชนบทเล็ก ๆ ไปเป็นเมืองอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ๆ ซึ่งจะนำมาซึ่งปัญหาสังคมเมืองต่อไป

'Mixer Lane was the Adullam of all the surrounding villages... Vice ran freely in and out certain of the doords of the neighbourhood ... Even slaughter had not

been altogether unknown here ... mildewed leaf in the sturdy and flouring Casterbridge plant ...' (Hardy 1974: Chapter 36 p. 327)

ในระหว่างยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมพวกชนชั้นนายทุนมีบทบาทอย่างมากในการขยายการจัดการทางเศรษฐกิจแบบนายทุนเข้ามาในสังคมชนบท โดยเฉพาะการลงทุนของพวกนายทุนในการนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในไร่นาเพื่อปรับปรุงการผลิตให้มีผลิตขึ้น ในนวนิยายของฮาร์ดี เขาต้องการสะท้อนให้เห็นถึงผลของการนำเครื่องจักรเข้ามาใช้ในไร่นาที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชนบทเวสเสกซ์ คนงานผู้ซึ่งบรรพชนของเขาเคยหว่านเมล็ดด้วยมือมานับเป็นพัน ๆ ปีต่างก็ต้องประหลาดใจกับเครื่องหว่านเมล็ดพืช ดังที่ฮาร์ดีบรรยายไว้ในเรื่อง The Mayor of Casterbridge ตอนที่ฟาร์เฟร่นำเครื่องมือชนิดใหม่เข้ามาแนะนำให้กับพวกชาวนาและสร้างความแตกตื่นให้กับผู้คนเป็นอันมาก หรือในนวนิยายเรื่อง Tess of The D'Urbervilles ฮาร์ดีก็ได้บรรยายถึงเครื่องนวดข้าว ซึ่งเป็นสิ่งประดิษฐ์ชนิดใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม สิ่งประดิษฐ์ชนิดนี้เหมือนกับเป็นสิ่งสร้างสรรค์ชนิดใหม่ที่สร้างความกดดันให้กับผู้ที่เคยชินอยู่กับการทำงานที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ พวกเขาเห็นว่าการนวดข้าวโดยใช้แรงงานคนดีกว่าการใช้เครื่องจักร เทสส์เองก็พบว่าการทำงานกับเครื่องจักรทำให้เธอรู้สึกแฉะแฉืดและไม่ได้เป็นตัวของตัวเองเลย การนำเครื่องจักรเข้ามาใช้ในไร่นาทำให้ชีวิตของคนชนบทต้องผูกพันกับการทำงานของเครื่องจักร พวกเขาต้องทำงานหนักราวกับกรรมกรของโรงงานอุตสาหกรรมที่เดียว ฮาร์ดีบรรยายให้เห็นถึงสภาพของคนงานที่ต้องตกอยู่ภายใต้การควบคุมของนายทุนที่นำเครื่องนวดข้าวเข้ามาใช้ในไร่นา และผลที่มีต่อสภาพจิตใจของผู้คน สิ่งประดิษฐ์ชนิดนี้เข้ามาในชนบทเหมือนกับเป็นสิ่งสร้างสรรค์ชนิดใหม่ที่เกี่ยวกราดต่อชีวิตของผู้คนที่เคยชินอยู่กับการทำงานที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยเขาได้บรรยายไว้ดังนี้

'They were soon in full progress after a preparatory hitch or two, which rejoiced the hearts of those who hated machinery... A hasty lunch was eaten as they stood without leaving their positions... Those, too, on the corn-rick talked a little; but the perspiring ones at the machine, including Tess, could not lighten their

duties by the exchange of many words. It was the ceaselessness of the work which tried her so severely...

(Hardy 1974: Chapter 47, p.348)

ในนวนิยายของฮาร์ดี้ เขายังต้องการสะท้อนให้เห็นอีกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองที่มีระบบโรงงานเกิดขึ้นมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชนบท เวสเสกซ์ เป็นอย่างมาก ในระหว่างยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม โรงงานหลาย ๆ แห่ง ไปตั้งในฝั่งที่ชนบทกันมาก เพราะใกล้แหล่งวัตถุดิบ ความต้องการแรงงานด้านอุตสาหกรรมเพื่อไปทำงานในโรงงานต่าง ๆ ทำให้กลุ่มชนชั้นช่างฝีมือในชนบท หรือชนชั้นผู้เป็นเจ้าของที่ดินรายย่อย อพยพเข้ามาหางานทำในเมืองมากขึ้น ความสัมพันธ์ทางสังคมของพวกนายทุนสร้างความคิดค้นให้กับผู้ที่ไม่ได้อยู่ในชนชั้นนี้ และผู้ที่ไม้อาจจะปรับตัวให้เข้ากับสังคมแบบใหม่นี้ได้ ในที่สุดชนชั้นนี้จึงค่อย ๆ หมดความสำคัญลง เพราะพวกเขาต้องสูญเสียอาชีพของพวกเขาไปให้กับเครื่องจักรที่กำลังมีบทบาทมากขึ้น ฮาร์ดี้เปรียบเทียบชนชั้นนี้โดยตรงกับคนงานในชนบทว่าเป็นชนชั้นที่น่าสนใจรวบรวมไว้ซึ่งช่างฝีมือผู้ชำนาญงานในอาชีพต่าง ๆ เช่น ช่างทำรองเท้า ช่างปูน ช่างทาสี ช่างไม้ ช่างเหล็ก คนขายของเร่ คนขายของหน้าร้าน และคนงานที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ แต่ไม่ได้รับจ้างทำงานในไร่นาโดยตรง กลุ่มคนพวกนี้เป็นชนชั้นที่อยู่กึ่งกลางระหว่างพวกผู้ดีกับชาวนา ซึ่งมีความมั่นคงในชีวิตสูง ส่วนใหญ่จะมีที่ดินเป็นของตนเอง และมีความเป็นอยู่ดีกว่าคนงานในชนบททั่วไป พวกเขาถูกเรียกว่าเป็นพวก copyholders หรือ small freeholders เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ ได้กล่าวไว้ว่า ครึ่งหนึ่งของชาวภาษาอังกฤษทั้งหมดเป็นผู้เช่าที่ดินจากพวกเจ้าของที่ดินรายย่อย หรือครอบครัวชาวนา พวกนี้จัดเป็นชนชั้นที่เป็น Independent Class ในนวนิยายของฮาร์ดี้ เขาได้สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มคนเหล่านี้ไว้ในตัวละครอย่างรอปเบิร์ท เพนนี่ เอเลียส สปีงส์ หรือครอบครัวของแทรนเตอร์ รูบิน ซึ่งเป็นกลุ่มนักดนตรีของท้องถิ่นในเรื่อง Under the Greenwood Trees หรือตัวละครอย่างดิกกอรี่ เวนน์ ที่เป็นคนขายของเร่ (reddleman) ในเรื่อง The Return of the Native เป็นต้น ในเรื่อง Tess of the D'Urbervilles ฮาร์ดี้ได้บรรยายถึงกลุ่มชนชั้นนี้ไว้อย่างน่าสนใจว่า

'The village had formerly contained, side by side with the agricultural labourers, and interesting and better informed class, ranking distinctly above the former... and including the carpenter, the smith, the shoemaker,

the huckster, together with nondescript workers other than farm-labourers; a set of people who owed a certain stability of aim and conduct to the fact of their being life-holders... or copyholders, or, occasionally, small freeholders. (Chapter 51, p. 372)

นอกจากนี้ฮาร์ดียังต้องการสะท้อนให้เห็นถึงผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อสภาพจิตใจ ค่านิยม และศาสนาของผู้คนในชนบทด้วย ในนวนิยายของเชาบ่อยครั้งที่ทัศนคติของตัวละครถูกกำหนดด้วยค่านิยมของสังคมสมัยใหม่ โดยเฉพาะค่านิยมของคนชนบทในเรื่องการศึกษาอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ด้วย ในระหว่างยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมการศึกษาเริ่มขยายตัวขึ้น รัฐบาลได้ออกกฎหมายการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กซึ่งทำให้เด็กในชนบทได้มีโอกาสเรียนหนังสือสำหรับคนชนบทที่มีฐานะดีก็จะส่งลูกของตนให้มาเรียนหนังสือในเมืองเหมือนอย่างที่นางโยไบร์ทส่งคลิมลูกชายของเธอให้มาเรียนหนังสือในปารีส ในเรื่อง The Return of the Native หรือในเรื่อง The Woodlanders เมลเบรีก็ส่งเกรซลูกสาวคนเดียวของเธอให้มาเรียนหนังสือในเมือง สิ่งที่ฮาร์ดีต้องการสะท้อนให้เห็นก็คือผลของการขยายตัวทางด้านการศึกษาที่มีต่อทัศนคติของคนในชนบท การศึกษาถูกมองเหมือนกับเป็นเครื่องมือแสวงหาความมั่งคั่ง เกียรติยศชื่อเสียง และรวมไปถึงเป็นการเลื่อนฐานะทางสังคมด้วย ความคิดของนางโยไบร์ทเกี่ยวกับประเด็นในเรื่องการศึกษาขัดแย้งกันอย่างรุนแรงกับคลิมอันนำมาซึ่งความหายนะของตัวละคร ในที่สุดนางโยไบร์ทเห็นก็เหมือนชาวบ้านในตำบลเอกดอน ฮีธ ที่เห็นว่าคลิมควรจะไปหางานทำในเมืองมากกว่าที่จะมาใช้ชีวิตอยู่ในชนบท นางโยไบร์ทมองการศึกษาเหมือนกับเป็นหนทางซึ่งจะนำมาซึ่งความสำเร็จของชีวิตในสังคม ส่วนคลิมนั้นเห็นว่าการศึกษาคือสิ่งที่ช่วยขัดเกลาสติปัญญา เขาจึงคิดที่จะเป็นครูสอนหนังสือให้กับชาวบ้านในท้องทุ่งเอกดอน ฮีธ มากกว่าที่จะไปทำงานในปารีส ในนวนิยายเรื่องนี้การที่คลิมได้รับการศึกษาสูงก็เป็นเหตุทำให้ยูสตาเซียสนใจในตัวเขา ชะตากรรมของคลิมจึงต้องตกอยู่ในทางเลือก 3 ทาง คือความหวังของแม่ที่จะให้เขาไปทำงานในเมือง แผนการชีวิตของเขาที่อยากเป็นครูในชนบท และความฝันของยูสตาเซียที่จะได้ไปปารีส 'Three antagonistic growths had to be kept alive: his mother's trust in him, his plan for becoming a teacher, and Eustacia's happiness (The Fascination: Chapter 4, p.214)

ในนวนิยายเวสเส็กซ์ของฮาร์ดิงสิ่งที่เขาต้องการสะท้อนให้เห็นก็คือผลของการศึกษาที่นำมาซึ่งความแตกต่างทางด้านชนชั้นอันมีผลต่อทัศนคติของคนในชนบทเป็นอย่างยิ่งในนวนิยายเรื่อง Under the Greenwood Trees ตัวละครเอกหญิงของเรื่อง คือ แฟนซี เดย์ (Fancy Day) ซึ่งเป็นครูสอนหนังสือในตำบลเมลสตอครู้สึกตะลึงตะลึงใจอยู่เสมอที่จะเป็นคู่รักกับดิค ดิววี ซึ่งเป็นเพียงคนงานส่งของทั้ง ๆ ที่เธอก็นิ่งพอใจในตัวดิค ดิววีอยู่ไม่น้อย การตัดสินใจที่จะแต่งงานกับชายหนุ่มคนหนึ่งคนใดที่เสนอตัวมาให้เธอเลือกถึง 3 คน คือ นายเมย์โบลด์ ซึ่งเป็นพระประจำตำบล นายไซเนอร์ ซึ่งเป็นชาวนาผู้ร่ำรวย และคนส่งของอย่างดิค ดิววี จึงเปรียบเสมือนการเลือกว่าเธอจะอยู่ในชนชั้นไหน ในเรื่อง Far From the Madding Crowd บารชีบา เอเวอร์ตัน ซึ่งจัดอยู่ในชนชั้นชาวนาผู้มั่งคั่งได้ให้เหตุผลที่เธอไม่สามารถแต่งงานกับเกเบรียล ไอค ได้เพราะเธอได้รับการศึกษาสูงกว่าไอค สิ่งนี้ก็แสดงให้เห็นว่าบารชีบาจัดตัวเองว่ามีฐานะทางสังคมสูงกว่าไอคนั่นเอง "I am better educated than you... you are a farmer, just beginning... No, I cannot. Don't press me any more- don't. I don't love you - so' twould be ridiculous." (Hardy 1974: Chapter 4, p.78) ฮาร์ดิงได้สะท้อนให้เห็นถึงผลของการศึกษาอันนำมาซึ่งความแตกต่างทางด้านชนชั้นไว้อย่างชัดเจนอีกในเรื่อง The Woodlanders เมลเบรี ได้ส่งเกรซลูกสาวคนเดียวของเธอให้ไปเรียนหนังสือในเมืองด้วยความคิดว่าเกรซคงจะได้แต่งงานกับคนที่มีหน้ามีตาในสังคม เกรซไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมเมืองได้และการใช้ชีวิตอยู่กับการศึกษาในสังคมเมืองเป็นระยะเวลาไม่นาน ก็ทำให้เกรซไม่สามารถใช้ชีวิตเหมือนคนอื่น ๆ ในสังคมชนบทที่ตำบลอินทอกค์ได้ ฮาร์ดิงจะบรรยายให้เห็นภาพของเกรซที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นท่าทาง การใช้คำพูดของเธอหรือแม้แต่เสื้อผ้าที่สวมใส่ทั้ง ๆ ที่เกรซก็เกิดและเติบโตมาที่นี่ สิ่งเหล่านี้มาจากการศึกษาที่ทำให้เธอมีฐานะทางสังคมสูงกว่าคนอื่น ๆ และเธอก็คิดว่าชีวิตแต่งงานระหว่างโจลล์ วินเทอร์เบอรั่น กับเธอคงหาความสุขได้ยาก เพราะโจลล์เป็นเพียงคนงานธรรมดาคนหนึ่ง แต่ในที่สุดเธอก็มาถึงจุดที่เธอยอมรับว่าการศึกษากำทำให้เธอแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ในสังคมเล็ก ๆ อย่างตำบลอินทอกค์ซึ่งเธอถือกำเนิดมา เกรซคิดว่าถ้าพ่อไม่ส่งเธอไปเรียนหนังสือในเมืองเธอคงมีชีวิตเหมือนชาวบ้านทั่ว ๆ ไปในตำบลอินทอกค์ และเธอคงได้มีโอกาสแต่งงานกับโจลล์

'Her heart rose from its late sadness like a released bough... the veneer of artificiality which she had acquired at the fashionable schools [was] thrown off,

and she became the crude country girl of her latent early instincts. (Hardy 1974: Chapter 28, p.184)

นอกจากนี้ฮาร์ดีย์ยังต้องการสะท้อนถึงผลของการศึกษาศัมัยใหม่ที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านความคิดและทำให้คนต่างห่างเหินจากวัฒนธรรมท้องถิ่นอีกด้วย ฮาร์ดีย์แสดงไว้ให้เห็นอย่างเด่นชัดในเรื่อง Tess of the D'Urbervilles เทสส์ เดอเบย์ฟีลด์ มีความคิดแตกต่างกับแม่ราวกับอยู่คนละสมัย แม่ของเทสส์นั้นยังคงเชื่อถือโชคลาง ยึดมั่นในประเพณีเก่า ๆ ของหมู่บ้านและยังคงพูดภาษาท้องถิ่นด้วยความเคยชิน ขณะที่เทสส์ซึ่งได้รับการศึกษาอย่างดีจะใช้ภาษาอังกฤษ ที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์กับคนแปลกหน้าและจะพูดภาษาท้องถิ่นเฉพาะเมื่ออยู่ที่บ้านเท่านั้น

'Between the mother, with her fast-perishing lumber of superstitions, folk-lore, dialect, and orally transmitted ballads, and the daughter, with her trained National teachings and standard knowledge under an infinitely Revised Code, there was a gap of two hundred years as ordinarily understood.' (Hardy 1974: Chapter 3, p. 34)

ในนวนิยายของฮาร์ดีย์มักจะสะท้อนให้เห็นถึงผลของการศึกษาที่ทำให้คนเกิดความทะเยอทะยาน สร้างค่านิยมที่ผิด ๆ ในสังคมที่มีผลต่อทัศนคติของตัวละคร ตัวละครหลาย ๆ ตัวของฮาร์ดีย์ต้องประสบกับความล้มเหลว ผิดหวัง ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นก็มาจากการศึกษาที่สร้างค่านิยมบางอย่างให้กับผู้คนในสังคมด้วย ในนวนิยายเรื่องสุดท้ายของฮาร์ดีย์ คือเรื่อง Jude the Obscure ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการศึกษาในหลาย ๆ ด้าน เช่น การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เปิดกว้างสำหรับชนชั้นกรรมาชีพ การศึกษาที่เหมือนกับเป็นใบเบิกทางอันสำคัญในการประสบความสำเร็จของผู้คน การตัดสินใจของฟิโลทสัน ที่จะเลิกเป็นครูสอนหนังสือในหมู่บ้านเมิร์กรีน และเดินทางมายังเมืองคริสตมินสเตอร์ เพื่อทำปริญญาต่อในระดับมหาวิทยาลัยเป็นตัวอย่างอันดีในเรื่องนี้ฟิโลทสันพูดกับจูด ฟอร์ดเลอร์ถึงความสำคัญในการเรียนระดับมหาวิทยาลัยว่า '...You know what a university is, and a university degree? It is the necessary hall-mark of a man who wants to do anything in teaching. My scheme, or dream, is to be a

university... (Hardy 1974: At Marygreen, Chapter 1, p. 34) ในนวนิยายเรื่อง The Return of the Native ฮาร์ดีย์ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงผลของการศึกษาที่ทำให้เด็ก ๆ สามารถอ่านออกเขียนได้และมีความคิดไปในทางทำลาย โดยสะท้อนออกมาในบทสนทนาระหว่างกับตันอีฟ กับคลิม โยไบร์ท กับตันอีฟพูดว่า

'Ah, there's too much of that sending to school in these days! It only does harm. Every gatepaste and barn's door... have some bad word... by the young rascal... If they d'never been taught how to write, they wouldn't have been able to scribble such villainy.'

(Hardy 1974: Book 2: Arrival Chapter 1, p. 110)

นอกจากนี้ ในนวนิยายเวสเสกซ์ของฮาร์ดีย์ เขายังได้สะท้อนให้เห็นถึงผลของการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ที่มีต่อสภาพจิตใจของคนชนบทอันมีผลต่อทัศนคติในการมองโลกของพวกเขาเป็นอย่างยิ่ง ในนวนิยายของเขาบ่อยครั้งที่ชะตากรรมของตัวละครถูกกำหนดด้วยค่านิยมของสังคมสมัยใหม่ ฮาร์ดีย์ดูเหมือนต้องการจะชี้ให้เห็นว่าภายใต้เงื่อนไขของชีวิตสมัยใหม่มนุษย์ต้องถูกบังคับให้ดำเนินชีวิตในสิ่งที่เขาไม่ต้องการอันมีผลต่อพฤติกรรมของพวกเขา เหมือนอย่างที่ถูก จูด ฟอว์เลย์ ในเรื่อง Jude the Obscure ฝันอยากจะทำเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่เมืองคริสตมินสเตอร์ มาตั้งแต่วัยเด็ก แต่เมื่อเขาได้เดินทางมาถึงเมืองคริสตมินสเตอร์จริง ๆ เขาก็ได้พบความจริงว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้เปิดกว้างสำหรับคนทุกชั้น จูด ฟอว์เลย์ล้มเหลวเสียเมามายต่อหน้าสาธารณชน เนื่องจากความเสียใจที่ถูกปฏิเสธจากมหาวิทยาลัยอันทำให้ความคิดของเขาที่จะเป็นพระสอนศาสนาต้องล้มเหลวลง ในที่สุดจูด ฟอว์เลย์ก็ไม่สามารถจะทำอะไรได้นอกจากต้องไปเป็นกรรมกรผู้รับใช้แรงงาน ภาพของเมืองคริสตมินสเตอร์ที่เขาเคยคิดฝันไว้ตั้งแต่วัยเด็กว่าเป็น "a city of light... the tree of knowledge grows there ... It is what you may call a castle manned by scholarship and religion" (Hardy 1974: At Marygreen : Chapter 3, p. 49-50) และจูด ฟอว์เลย์ก็ได้เริ่มพบความจริงว่าชีวิตในเมืองคริสตมินสเตอร์นั้นเป็นชีวิตที่ต้องดิ้นรนต่อสู้อย่างไม่มีความหยุดหย่อน ชีวิตในคริสตมินสเตอร์ไม่ได้เป็นชีวิตที่สวยงามเหมือนสวรรค์ของพระอย่างที่เขาเคยคิดฝันไว้แม้แต่เพียง

'He began to see that the town life was a book of humanity infinitely more palpitating, varied, and compendious than the gown life. These struggling men and women before him were the reality of Christminster.'

(Hardy 1974: At Christminster: Chapter 6, p. 139)

ภาพของเมืองคริสตมินสเตอร์อันเจิดจ้าที่เคยปรากฏในนิภาพของจูด ฟอว์เลย์มาตั้งแต่ในวัยเด็กก็กลับกลายเป็นความจริงอันคมชัดขึ้นที่ เขาพบว่ามันไม่ต่างไปจากการตกอยู่ในนครกึ่งเลยแม้แต่น้อย ซึ่งสิ่งนี้มีผลต่อทัศนคติในการมองโลกของเขาเป็นอย่างยิ่ง จูด ฟอว์เลย์ผู้ซึ่งเคยซมกั เข้มอ่านหนังสือกรีกและลาติน รวมทั้งศึกษาผลงานของกวีและนักเขียนที่มีชื่อเสียงในยุคกลาง เมื่อครั้งแรกที่ เขาเดินทางมาถึงเมืองคริสตมินสเตอร์สิ่งแรกที่ เขาพบก็คือโรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างตามแบบศิลปะในยุคกลาง ขณะที่จูด ฟอว์เลย์เดินอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้ เขารู้สึกราวกับว่าตัวเขาเองได้ย้อนกลับไปสู่บรรยากาศเก่า ๆ ในยุคกลาง 'Jude found himself speaking out loud, holding conversations with them as it were ...Jude now perceived that ... he had the whole aged city to himself...? (Hardy 1974: At Christminster: Chapter 1, p.105) แต่หลังจากที่จูด ฟอว์เลย์ได้ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ จากการใช้ชีวิตในเมืองคริสตมินสเตอร์ เขาก็ได้บอกกับแอะเรเบลว่าความคิดของเขาในวัยเด็กนั้นเปลี่ยนไปแล้ว แต่ก่อนนี้ เขาเคยชื่นชมในตัวของพระสอนศาสนา นักอภิปรัชญา และบุคคลสำคัญอีกมากมาย แต่ปัจจุบันนี้ เขาไม่มีความคิดเช่นนั้นอีกต่อไป จูด ฟอว์เลย์ได้พูดว่า

"I seem to set them, and almost hear them rustling. But I don't revere all of them as I did then. I don't believe in half of them. The theologians, the apologists, and their kin the metaphysicians, the high-handed statesmen, and other, no longer interest me. All that has been spoilt for me by the grind of stern reality" (Hardy 1974: At Christminster Again: Chapter 9, p. 398).

ในนวนิยายเรื่อง Tess of the D'Urbervilles ตัวละครอย่างเทสส์ เดอเบย์ฟีลด์ ก็คล้ายกับจุด พลัวว์เลย์ที่ตกเป็นเหยื่อของการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ ฮาร์ดส์ทอน ให้เห็นภาพของหญิงชนบทที่ขี้อับริสุทธ์อย่างเทสส์ที่ต้องถูกล่อลวงให้ตกเป็นเหยื่อของชนชั้น นายทุน อย่างอเลค เดอเบอรัวัลล์ เทสส์นั้น ใฝ่ฝันที่จะได้ เป็นครูสอนหนังสือในชนบท แต่ความหวังของเธอก็ไม่อาจเป็นจริงได้ เธอถูกอเลคข่มขืนและมีบุตร เทสส์ถูกมองเหมือนกับ เป็นหญิงแพศยา เอนเจิล แคลร์ปฏิบัติต่อเทสส์เมื่อรู้ว่าเธอไม่ใช่ผู้หญิงบริสุทธิ์ เทสส์พบว่า ความทุกข์ที่เธอ ได้รับนั้น ไม่ได้มาจากความผิดของเธอ แต่มาจากกฎเกณฑ์ของสังคมที่บีบบังคับ เธอให้ต้องเจ็บปวดทุกข์ทรมานเพียงลำพัง

'Most of the misery had been generated by her conventional aspect, and not by her innate sensations... She was ashamed of herself for herself for her gloom of the night, based on nothing more tangible than a sense of condemnation under an arbitrary law of society which had no foundation in Nature' (Hardy 1974 :Chapter 14, p. 107)

ในที่สุดเทสส์ก็มาถึงจุดที่ไม่สามารถอดทนต่อไปได้ เธอได้ฆ่าอเลคผู้ทำให้ชีวิตของเธอต้องพบกับความผิดหวัง เมื่อเธอพบความจริงว่าอเลคหลอกเธอว่าเอนเจิล แคลร์จะไม่มีวันกลับมาหาเธออีก เธอได้สารภาพกับเอนเจิลภายหลังจากที่เธอฆ่าอเลคตายแล้วว่า เธอเป็นคน ที่ชั่วร้ายมากเหลือเกิน ทั้งที่เธอไม่เคยคิดแม้แต่จะทำร้ายสัตว์ตัวเล็ก ๆ เลย

"How wickedly mad I was: Yet formerly I never could bear to hurt a fly or a worm, and the sight of bird in a cage used often to make me cry." (Hardy 1974: Chapter 58, p. 412)

ความทุกข์ยากลำบากที่เทสส์ได้รับนั้นส่งผลทำให้ทัศนะในการมองโลกของเธอ เปลี่ยนไป เธอเองนั้นก็อยากที่จะมีความสุขสนุกสนานตามวัยของเธอ แต่เธอก็พบว่า มีบาง สิ่งบางอย่างที่ทำให้เธอไม่อาจเป็นเช่นนั้นได้ ในยุคนี้จึงเป็นยุคที่ความเชื่อพื้นฐานทางด้าน ศาสนาได้รับความกระทบกระเทือนอย่างมาก และเป็นสิ่งที่ยากที่จะเชื่อในเรื่องของ พระเจ้าผู้มีความเมตตา มีอำนาจและรอบรู้ทุกอย่างได้ในขณะที่สังคมรอบ ๆ ตัวมีแต่ความ

ชั่วร้าย และมีสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้มนุษย์ไม่อาจสมหวังในสิ่งที่ปรารถนาได้ มนุษย์อยู่ในสภาพไร้ที่พึ่งและต้องถูกปล่อยไว้ให้เผชิญกับชะตากรรมเพียงลำพัง โบสถ์ก็ไม่ได้เป็นสถานที่ที่จะช่วยแก้ปัญหาของมนุษย์แต่อย่างใด เทสส์ต้องทำพิธีตั้งชื่อลูกด้วยตนเองและศพของลูกเธอก็ไม่ได้ยอมรับให้ทำพิธีฝังเหมือนชาวคริสต์ทั่วไป เพราะเขาเป็นลูกนอกกฎหมายที่สังคมไม่ยอมรับ เทสส์เกิดความรู้สึกไม่แน่ใจว่าพระเจ้าจะคอยคุ้มครองเด็ก ๆ อย่างที่กล่าวไว้ในคัมภีร์หรือไม่

"O ye sun and moon ... O ye stars ... ye green things upon the earth ... ye fowls of the fair ... beasts and cattle ... children of men ... bless ye the Lord, praise Him and magnify Him forever!" She suddenly stopped and murmured, But perhaps I don't quite know the Lord as yet." (Hardy 1974: Chapter 16, p.120)

ในนวนิยายเรื่องสุดท้าย คือเรื่อง Jude the Obscure ชู บริดจ์เฮด นั้นก็มีความคิดที่เป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนา เธอเป็นรูปพระคริสต์ตามรูปแบบที่เธอคิดขึ้นตามความพอใจของเธอและเป็นสาเหตุทำให้เธอถูกไล่ออกจากงาน เมื่อเพื่อนของเธอพบว่าเธอไม่ได้เป็นรูปพระคริสต์ตามแบบที่ควรจะเป็น ส่วนจุด ฟอว์เลย์นั้นก็พบว่าคำสอนของฟีลอกสัน ครูของเขาที่บอกว่าให้เมตตาต่อสัตว์นั้นก็ขัดกับความเป็นจริง เพราะเมื่อเขาไม่ไล่หมาที่มากินเมล็ดพืชในทุ่งนาของนายเทราธม (Mr. Troutham) เพราะความรู้สึกสงสารสัตว์เหล่านั้น ตัวเขาเองจึงต้องถูกไล่ออกจากงาน จุด ฟอว์เลย์ต้องพบกับความขัดแย้งในคำสอนของศาสนา เขาได้พบว่า 'What was good for God's birds was bad for God's gardenner...' (Hardy 1974: At Marygreen : Chapter 2, p. 40) และเมื่อเขาแต่งงานกับแอร่าเบลลา และต้องช่วยแอร่าเบลลาฆ่าหมู จุด ฟอว์เลย์ไม่สามารถทนเห็นหมูต้องเจ็บปวดทุกข์ทรมานได้ แต่เขาก็ไม่สามารถปฏิเสธความคิดของแอร่าเบลลาที่บอกว่าหมูต้องถูกฆ่า และคนจนต้องมีชีวิตอยู่ พระเจ้านั้นไม่สามารถจะช่วยเหลืออะไรเธอได้เลย "Pigs must be killed"... "What's God got to do with such a messy job as a pig-killing, I should like to know..."..."Poor folks must live" (Hardy 1974: At Marygreen: Chapter 10, p. 88) ในท้ายที่สุดจุด ฟอว์เลย์ผู้ซึ่งเคยคิดอยากจะเป็นพระสอนศาสนาเคยศรัทธาในความคิดเรื่องพระเจ้า แต่ภายหลังจากที่เขาได้ผ่านประสบการณ์ชีวิตอันขมขื่น จุด ฟอว์เลย์ก็ถึงกับหมดศรัทธาในเรื่องของศาสนาไปเลยทีเดียว

สรุป

นวนิยายเวสเสกซ์ของฮาร์ดีย์เขียนขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1872-1896 แต่สภาพสังคมชนบทเวสเสกซ์ที่ปรากฏในนวนิยายของเขาสะท้อนให้เห็นถึงภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในช่วงปี ค.ศ. 1840-1890 ปี ค.ศ. 1840 ฮาร์ดีย์ได้บันทึกไว้ว่าเป็นปีที่รถไฟได้แล่นเข้ามาถึงตำบลดอร์เซทหรือเวสเสกซ์เป็นครั้งแรก และรถไฟก็นำการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เข้ามาสู่ชีวิตชนบท เช่น เครื่องจักร ความคิดสมัยใหม่ ผู้คนสมัยใหม่ และยังทำให้คนชนบทอพยพออกจากหมู่บ้านกันมากขึ้น อันทำให้วัฒนธรรมเก่าแก่ของหมู่บ้านค่อย ๆ สูญหายไปด้วย

ในช่วงปี ค.ศ. 1840-1890 เป็นช่วงที่ชนบทอังกฤษมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย ภาพของคณงานกสิกรรมและชาวนาที่ได้รับความลำบากในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่ฮาร์ดีย์สะท้อนไว้ในนวนิยายของเขาเป็นภาพที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์สังคมชนบทเวสเสกซ์ในระหว่างการปฏิวัติอุตสาหกรรมจึงเป็นสิ่งคมที่กำลังตกอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง การอพยพเคลื่อนย้ายของพวกคณงานชนบทเข้าสู่ตัวเมือง หรืออพยพไปยังต่างประเทศ ตามที่ฮาร์ดีย์บรรยายไว้ในเรื่อง The Mayor of Casterbridge และ Tess of the D'Urbervilles เป็นความจริงที่ฮาร์ดีย์สะท้อนไว้ในนวนิยายของเขา

สภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปมีผลต่อทัศนะในการมองโลกของมนุษย์และยังนำมาซึ่งความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ดังเราจะเห็นว่านวนิยายเรื่องแรก ๆ ของฮาร์ดีย์ยังคงสะท้อนให้เห็นถึงภาพอันมีชีวิตชีวาของฉากชีวิตในชนบท ซึ่งแตกต่างจากนวนิยายเรื่องหลัง ๆ ที่ฮาร์ดีย์สะท้อนให้เห็นภาพอันหดหู่มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในนวนิยายเรื่องสุดท้าย คือ Jude the Obscure ในบทที่ 5 เราจะได้ศึกษาว่าฮาร์ดีย์มีทัศนะอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมชนบทเวสเสกซ์ อันเนื่องมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม